

Päiväys
28.5.2024

Diaarinumero
932/03.04.04.04.20/2022

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös vesilain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

28.5.2024

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **4.6.2024**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 28.5.2024 nro 682/2024, vesilain mukaisesta korvauspäätöksestä, Kurtakkojärven mökkiläisten korvausvaatimusta koskien vedenpinnan korotuksesta johtuvaa kaivoveden pilaantumista, Kolari.

Luvan haltija

Kolarin kunta

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **28.5.2024 – 4.7.2024**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **4.7.2024**.

28.05.2024

Dnro 932/03.04.04.04.20/2022

Asia Valitus vesilain mukaisesta korvauspäätöksestä

Valittaja Kolarin kunta

Asian aikaisemmat vaiheet

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio on 15.3.2007 antamallaan päätöksellä M 37/04 myöntänyt Kolarin kunnalle luvan Kurtakkojärven kunnostukseen vedenpintaa nostamalla (tasosta N₆₀ +174,50 m tasoon N₆₀ +175,00 m), ruoppauksilla ja veden virtausjärjestelyillä esitettyjen hakemusasiakirjojen mukaisella tavalla sekä päätökseen liitetyillä ehdoilla 1-4, joista lupaehto 3 kuuluu seuraavasti:

3. Töiden, jotka jo osittain on aloitettu, on oltava valmiina 31.12.2011 mennessä.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 24.10.2014 antamallaan päätöksellä 71/2014/2 muuttanut suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission 15.3.2007 antaman päätöksen M 37/04 rakentamisaikaa koskevaa lupamääräystä 3 ja valmistusilmoitusta koskevaa lupamääräystä 4 sekä lisännyt uudet töiden suorittamista koskevat määräykset 1 a–b, kunnossapitomääräyksen 1 c ja täydentänyt tarkkailua koskevaa määräystä uudella määräyksellä 2 a. Lupamääräykset 3 ja 4 kuuluvat seuraavasti:

3. Työt, jotka jo osittain on aloitettu, on saatettava olennaisilta osin loppuun viimeistään 31.12.2017 uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi.

4. Luvan saajan on ilmoitettava töiden aloittamisesta Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Kolarin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Luvan saajan on ilmoitettava kirjallisesti töiden valmistumisesta 60 päivän kuluessa aluehallintovirastolle, Lapin ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä Kolarin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Päätös, josta valitetaan

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto 21.6.2022 Nro 90/2022

Pääasialratkaisu

1. Kolarin kunnan on rakennettava/rakennutettava tilojen [REDACTED] [REDACTED] rajalle vesijohtoputki ja liitettävä tilat Kurtakon vesiosuuskunnan vesijohtoverkostoon. Tilojen omistajien on osallistuttava vesijohtoputken rakentamiskustannuksiin sekä liittymiskustannuksiin oman tilan osalta 30 % osuudella, jolloin Kolarin kunnan osuudeksi jää maksettavaksi 70 % toteutuneista kustannuksista.

Toimenpiteet on tehtävä vuoden sisällä tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

Tai vaihtoehtoisesti

2. Kolarin kunnan on maksettava tilojen [REDACTED] [REDACTED] omistajille heidän niin halutessaan vaihtoehdossa 1 oleva Kolarin kunnan osuus euromääräisenä korvauksena tilakohtaisesti.

Korvaukset on maksettava 30 päivän kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta (eräpäivä). Eräpäivän jälkeiseltä ajalta on korvaukselle maksettava vuotuista viivästyskorkoa, joka on seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin kulloinkin voimassa oleva korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko.

Pääasialratkaisun perusteluja

Asiassa saatu selvitys

Taustaa

Asiassa saadun selvityksen mukaan Kurtakkojärven vedenkorkeutta on jossakin vaiheessa ensin laskettu sen alkuperäisestä korkeudestaan. 1970-luvun loppupuolella ovat Kurtakon kyläläiset olleet useaan kertaan yhteydessä Kolarin kunnan ympäristölautakuntaan ja Lapin vesi- ja ympäristöpiiriin vedenkorkeuden palauttamiseksi ennalleen. Kyläläisten esityksen pohjalta Kolarin kunta on 16.10.1978 päivätyllä kirjeellä esittänyt Lapin ympäristöpiirille Kurtakkojärven kunnostamista.

Vesipinnan nostamiseen, virtauskanavan kaivamiseen, ojien ja kanaalien suojaus- ja verhoustoihin sekä muihin kunnostustoimenpiteisiin on prosessin käynnistyessä saatu suostumukset kaikilta Kurtakkojärven vesi- ja ranta-alueiden omistajilta.

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio on 15.3.2007 antamallaan päätöksellä nro M 37/04 myöntänyt Kolarin kunnalle luvan Kurtakkojärven kunnostukseen vedenpintaa nostamalla (tasosta $N_{60} + 174,50$ m tasoon $N_{60} + 175,00$ m), ruoppauksilla ja veden virtausjärjestelyillä. Päätös on lainvoimainen. Päätökseen on merkitty, että hankkeen työt on aloitettu kun Tiehallinto on kesällä 2003 Ylläsjärventien kunnostushankkeen yhteydessä tehnyt kyseiselle paikalle 1 400 mm:n lisärummun.

Aluehallintovirasto on 24.10.2014 antamallaan päätöksellä nro 71/2014/2 muun muassa muuttanut suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission 15.3.2007 antaman päätöksen M 37/04 rakentamisaikaa koskevaa lupamääräystä 3 ja valmistusilmoitusta koskevaa lupamääräystä 4 siten, että työt, jotka jo osittain on aloitettu, on saatettava olennaisilta osin loppuun viimeistään 31.12.2017 uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi. Lupapäätös on lainvoimainen.

Asiassa saadun selvityksen mukaan Kurtakkojärven vedenpinnan nosto on toteutettu 2016 kevättalvella rakennetulla pohjapadolla. Vedenpintaa on nostettu entisen rantaviivan tasoon eli alimpiin vedenpinnan korkeuksiin suhteutettuna vedenkorkeutta on nostettu alimmalta tasolta 80–90 cm ja keskimääräiseen vedenkorkeuteen vedenkorkeuden noston vaikutus on ollut noin 50 cm. Lapin ELY-keskuksen mukaan vedenpinnan nostolla ei ole ollut vaikutusta Kurtakkojärven tulvakorkeuksiin. Kunnostustöihin on kuulunut myös vesialueiden ruoppauksia. Viimeistelytyötä on suoritettu vielä 2016–2017 talvella.

Kurtakkojärven kunnostustyöt on todettu valmistuneiksi Kolarin kunnan, Lapin ELY-keskuksen ja urakoitsijan yhdessä tekemässä lopputarkastuksessa 1.11.2017. Samalla on todettu, että lupapäätöksen nro 71/2014/2 (oikeastaan rajajokikomission päätöksen M 37/04) mukaisista suunnitelmista poiketen järven vedenpinnan noston uudeksi tasoksi on määriteltä $N_{60} + 174,40$ m, mikä on 60 cm luvanmukaista vedenkorkeutta $N_{60} + 175,00$ m matalampi. Saavutettu taso vastaa hankkeessa tavoiteltua vedenpinnan korkeuden tasoa.

Kurtakkojärven vedenkorkeuden noston tarkoituksena on ollut muun muassa parantaa Kurtakkojärven vedenlaatua ja edistää vesi- ja ranta-alueiden virkistyskäyttöä.

Tietoja kaivoista

Tila [REDACTED] (Kaivo 1)

Tilalla oleva mökki on ei ole ympärivuotisessa käytössä. Tilan sementtirenkainen suotovesikaivo on rakennettu vuonna 1984 hiekkarinteeseen. Kaivossa on 4–5 rengasta ja pohjalla on mellahiekkaa. Kaivon pohja on korkeudella $N_{60} + 172,95$ m ja kansi korkeudella $N_{60} + 175,95$ m. Kaivoa on syvennetty vuonna 2004 yhden metrin renkaan verran ja samalla kaivon pohjalle on laitettu teräsputki estämään hiekan pääsyn kaivoon.

Kaivon välittömään läheisyyteen on vuonna 2015 rakennettu kesäkeittiö kivien varaan.

Tarkastuksella saatujen havaintojen ja tarkastuskuvien mukaan kaivon sementtirenkaiden välit on tiivistämättä, kaivonrenkaissa on värimuutoksia, kaivonrenkaiden sisäpinnassa on lohkeamia erityisesti kaivonrenkaiden välien kohdalla ja neljäs kaivonrenkas ylhäältä päin lukien on liikkunut paikoiltaan. Kaivonrenkaiden sisäpinnoissa on valumajälkiä siinä määrin, että on oletettavaa, että pintavettä on päässyt jossakin vaiheessa kaivoon. Ylhäältä lukien toisen ja kolmannen kaivonrenkaan väliin on asennettu vedenottoputki, joka menee kesäkeittiön suuntaan. Vedenottoputken kohtaa ei ole tiivistetty mitenkään, vaan kaivonrenkaiden välissä on sillä kohtaa iso lohkeama.

██████████ mukaan kaivon vettä on ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamista käytetty juoma- ja ruokavetenä ja se on ollut kirkasta, eikä siinä ole ollut haju- tai makuhaittoja. Kurtakkojärven kunnostuksen jälkeen vettä ei ole voinut enää käyttää, josta syystä myös mökin käyttö on ollut vähäistä. Kaivon vedenlaatu huononee mitä enemmän vettä käyttää (vesi menee mustemmaksi). Kaivon vettä käytetään nykyisin vessavetenä ja paljussa. Vesi värjää paljon reunat ruskeaksi ja kaivovedellä tiskatessa kynnenaluset menevät mustaksi.

██████████ mukaan kaivon vedenkorkeus on sama kuin järvessä. Kaivo täyttyy nopeasti, kun sen tyhjentää. Vettä ei ehdi saamaan kokonaan pois, kun uutta tulee tilalle. Pidemmän käyttökerran jälkeen kaivo on ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostoa tyhjennetty ja renkaat on pesty. Nykyisin kaivoa ei ole tyhjennetty enää kokonaan, poikkeuksena viimeisin näytteenotto (26.7.2021). Kaivo oli tuolloin täyttynyt muutamassa päivässä. ██████████ mukaan vesi on tullut kaivoon ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostoa maa-alueiden suunnasta, mutta Kurtakkojärven vedenkorkeuden noston jälkeen vesi on tullut järven suunnasta.

██████████ (kaivo 2)

Tilalla oleva mökki on ympärivuotisessa käytössä ja sitä käytetään harvakseltaan, lähinnä lomien aikaan. Tilan sementtirenkainen suotovesikaivo on rakennettu vuonna 1985 (tarkastuksella ilmoitettu) tai vuonna 1986 (██████████ 11.12.2020 toimittama vastaselitys) hiekkarinteeseen. Kaivon pohja on korkeudella $N_{60} + 173,26$ m ja kansi korkeudella $N_{60} + 176,17$ m.

Tarkastuksella saatujen havaintojen ja tarkastuskuvien mukaan kaivonrenkaiden välit on tiivistämättä. Ylhäältä lukien kaivon kolmas ja neljäs kaivonrenkas on liikkunut paikoiltaan. Kaivonrenkaiden pinnalla on valumajälkiä, joista voi päätellä, että vettä on jossakin vaiheessa valunut kaivoon yläkautta pintavaluntana.

Kuolinpesän osakkaiden mukaan kaivo on toiminut moitteettomasti ja

vesi on ollut kirkasta, puhdasta ja jääkylmää Kurtakkojärven ruoppaus ja vedenpinnan nostotoimenpiteisiin asti. Kaivon vettä käytettiin aikaisemmin talousvetenä ja saunavetenä, mutta nykyisin vettä käytetään vain saunavetenä. Kaivoon on tehty normaalit puhdistus- ja renkaiden pesut aika-ajoin. Kaivolle ei ole ollut tarvetta tehdä aikaisemmin muuta, koska kaivossa on ollut hyvä vesi.

Kaivon vesi on ollut heti Kurtakkojärven talven 2016 vedenkorkeuden noston jälkeen vihreää ja limaista ja haissut pahalle. Tilan kaivo oli tuolloin tyhjennetty, puhdistettu ja sen pohjalle oli vaihdettu hiekka. Toimenpide ei parantanut veden laatua, vaan kaivon vesi on keltaista ja haisevaa ja saman lämpöistä kuin Kurtakkojärven vesi.

Kaivon vesi on viimeksi tyhjennetty juhannuksena ennen 26.7.2021 ELY-keskuksen otattamaa näytettä. Kaivon vesi oli palautunut omalle korkeudelleen noin tunnin kuluttua tyhjennyksestä.

Kuolinpesän osakkaat totesivat tarkastuksella, että heille riittäisi myös, että he saisivat puhdasta vettä kaivosta.

██████████ (kaivo 3)

Tilan mökki ei ole ympärivuotisessa käytössä. Tilan sementtirenkainen suotovesikaivo on rakennettu joskus 1960-luvun loppupuolella samaan aikaan kuin tilalla oleva mökki on rakennettu. Kaivoa on syvennetty vesitilan lisäämiseksi noin 10 vuotta sitten siten, että kaivon pohjalle on lisätty kaksi pienempää kaivonrengasta. Kaivossa on hiekkapohja. Kaivoon ei ole laitettu suodatinmateriaalia. Kaivon pohjan korkeus ei ole tiedossa, kaivon kansi on korkeudella $N_{60} + 175,83$ m.

Tarkastuksella saatujen havaintojen ja tarkastuskuvien mukaan kaivonrenkaiden välit ovat tiivistämättä ja ylhäältäpäin laskettuna kolmas ja nejäns kaivonrengas ovat liikkuneet paikoiltaan.

Tilan omistajan mukaan kaivoveden laatu on aikaisemmin ollut hyvä. Kaivon vesi on ollut kirkasta ja kaivon pohja on näkynyt. Kurtakkojärven vedenkorkeuden noston jälkeen ensimmäisenä vuotena vesi oli haissut pahasti. Tilan omistaja on lisännyt paperisuodattimen puhdistamaan vettä veden laadun muuttumisen jälkeen. Vedenkorkeuden noston jälkeen vettä on käytetty vain saunavetenä.

Kaivoa ei ole tyhjennetty ennen ELY-keskuksen 26.7.2021 otattamaa näytteenottoa. Kaivoon ei ole koskettu tai huollettu sen jälkeen, kun vesi on mennyt pilalle.

██████████ (kaivo 4)

Aluehallintovirasto tiedusteli 9.5.2022 puhelimitse ██████████

(yksi tilan [REDACTED] edellisistä omistajista) tarkempia kaivoa ja kaivon vedenlaatua koskevia tietoja. [REDACTED] kertoi, ettei hän tiedä kaivon rakentamisvuotta, koska hän ei ole tilan alkuperäinen omistaja. Vedenlaatua ei ole ollut hänen mukaansa aikaisemmin tarvetta tutkia, koska kaivovesi on ollut moitteetonta ja kristallinkirkasta. Kaivon vettä oli käytetty muun muassa juomavetenä ja saunavetenä. Kaivon vesi oli pilaantunut Kurtakkojärven vedenkorkeuden noston seurauksena. Mökkikiinteistöä käytettiin tosi harvoin.

Nykyinen tilan omistaja, [REDACTED], on omistanut tilan loppuvuodesta 2020 lähtien. [REDACTED] ei ole tietoa sementtirenkaisen suotovesikaivon rakentamisvuodesta. Tilalla oleva mökki on rakennettu vuonna 1967, joten luultavasti kaivo on rakennettu myös silloin. Tilan myyjä on tilan nykyiselle omistajalle sanonut, ettei kaivoa ole hetkeen käytetty. Kaivon pohjan korkeus ei ole tiedossa, kaivon kansi on korkeudella $N_{60} + 176,38$ m.

Tarkastuksella saatujen havaintojen ja tarkastuskuvien mukaan kaivonrenkaiden välit ovat tiivistämättä ja useampi kaivonrenkas on liikkunut paikoiltaan. Kaivon renkaissa on pintavalumajälkiä ja kaivon kansirakenne on huonossa kunnossa (homeinen).

Tilan nykyiset omistajat eivät itse ole käyttäneet kaivon vettä. Saunan vesi otetaan järvestä. Ennen 26.7.2021 ELY-keskuksen otattaman vesinäytteen ottamista kaivo on tyhjennetty kaksi kertaa.

Kaivovesien ja Kurtakkojärven vedenlaatu- ja vedenkorkeustietoja

Korvaushakijoiden mukaan kaikkien tilojen kaivovedet ovat ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamista olleet kirkkaita ja hyviä. Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamisen jälkeen kaivojen vesi on ollut keltaista ja haisevaa, eikä kaivovettä ole voinut käyttää juomavetenä. Korvausten hakijat ovat olleet kevättalvella 2017 yhteydessä Lapin ELY-keskukseen kaivojen vedenlaatuongelmien vuoksi. Kaivojen vedenlaadusta ei ole tutkittua tietoa ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamista.

Kaivoista 1 ja 2 on otettu näytteet 7.6.2017, 12.9.2017, 28.6.2018 sekä 26.7.2021, minä päivänä otettiin näytteet myös kaivoista 3 ja 4. Näytteiden perusteella kaivoveden rautapitoisuus oli 656 – 10 300 µg/l, mangaanipitoisuus 9,3 – 168 µg/l, sameus 1,2 – 35 FTU, väriluku <5 – 50 mg Pt/l ja pH 6,4 – 7,4. Kurtakkojärvestä on otettu näytteet 12.9.2017 ja 7.8.2018, joiden mukaan rautapitoisuus oli 3 110 – 4 290 µg/l, mangaanipitoisuus 26,8 – 29,9, sameus 6 – 6,4 FTU, ja väriluku 160 – 250 mg Pt/l. Kurtakkojärven näytteen 12.9.2017 pH oli 6,85. Kurtakkojärvestä 26.7.2021 otetun näytteen mukaan rautapitoisuus oli $2\,500 \pm 300$ µg/l, mangaanipitoisuus $14 \pm 1,1$ µg/l, sameus $6 \pm 1,2$ FTU, väriluku 140 ± 14 mg Pt/l ja pH $6,88 \pm 2,1$.

Kaivonäytteiden rautapitoisuudet ja osittain myös mangaanipitoisuudet

sekä pH ja sameus ovat ylittäneet selvästi pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetussa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (401/2001) yksittäisille talouksille omaan vedenhankintaan käytettävälle talousvedelle (talousvesikaivot) annetut talousveden laatusuositukset.

Kurtakkojärven vuoden 2018 vesistötarkkailutuloksien (mittauspisteet Vj1, KJ1 ja Kj323) mukaan rautapitoisuus oli 2 110 – 4 060 µg/l, mangaanipitoisuus 21,9 – 161 µg/l, sameus 3,9 – 12 FTU ja väriluku 130 – 220 mg Pt/l.

Kaivojen 1 – 4 vedenpinnankorkeudet ovat vuonna 2017 tehtyjen mittausten mukaan olleet seuraavat: kaivo 1 +173,96 – +174,52, kaivo 2 +174,43 – +174,95, kaivo 3 +174,34 (kaivo jäässä) – +174,50 ja kaivo 4 +174,39 m. Kurtakkojärven vedenpinnan korkeus vaihteli samojen mittausten mukaan välillä +174,36 – +174,47 m. Korkeudet on esitetty N₆₀-korkeusjärjestelmässä.

Oikeudellinen arvio ja lopputulos

Suostumukset ja niiden merkitys korvausasiassa

Kurtakkojärven kunnostusta koskevaan lupaprosessiin liittyvissä suostumusasiakirjoissa tilojen

omistajat ovat

kaikki antaneet suostumuksensa siihen, että Kurtakkojärven vesipintaa nostetaan järven luusuaan rakennettavalla pohjapadolla Lapin ympäristökeskuksen laatiman suunnitelman ”Tnro 305 Lav 1:1 KURTAKKOJÄRVEN KUNNOSTUS” mukaisesti. Keskivedenkorkeus nousee tasosta N₆₀ + 174,50 metriä tasolle N₆₀ + 175,00 metriä. Myös alimmat vedenkorkeudet nousevat noin 50 cm. Tulvakorkeuksiin pohjapadolla ei ole vaikutuksia. Suostumukset on annettu korvauksetta seuraavin ehdoin:

1. Hankkeen toteuttamisesta vastaavat valtio ja Kolarin kunta. Suostumuksen antajat eivät osallistu hankkeesta aiheutuviin kustannuksiin.
2. Ko. kiinteistön tai sen osan vaihtaessa omistajaa sitoutuu kiinteistön omistaja (luovuttaja) sisällyttämään kauppakirjaan tai muuhun luovutussopimukseen uutta omistajaa (saaja) velvoittavan ehdon suostumuksen voimassapysymisestä.
3. Suostumus raukeaa, mikäli työtä ei ole aloitettu 1.1.2005 mennessä.

Suostumusasiakirjoissa ei ole mainittu mitään tiloilla

olemassa olevista kaivoista. Suostumusasiakirjoissa ei ole myöskään mainintaa, että rannanomistajat sitoutuisivat olemaan vaatimatta korvauksia hankkeesta aiheutuvista ennakoimattomista edunmenetyksistä. Edellä mainittu ”Suostumukset on annettu hankkeelle korvauksetta” ei voine tarkoittaa sitä, että rannanomistajat olisivat etukäteen

sitoutuneet olemaan vaatimatta korvauksia hankkeesta mahdollisesti heidän tiloilleen aiheutuvista ennakoimattomista edunmenetyksistä. Tilojen omistajat totesivat myös tarkastuksella, etteivät he ole antaneet suostumustaan kaivojen vedenlaadun pilaamiselle eikä heillä ole missään vaiheessa ennen Kurtakkojärven vedennostohankkeen suunnittelua tai toteuttamista käynyt mielessäkään, että hankkeesta voisi aiheutua kaivojen vedenlaadun pilaantumista.

Suostumusasiakirja ei sisällä suostumusta olemaan vaatimatta korvauksia hankkeesta aiheutuvista ennakoimattomista edunmenetyksistä. Tilojen omistajilla on siten ollut mahdollisuus laittaa aluehallintovirastossa vireille korvaushakemus hankkeesta aiheutuvista ennakoimattomista edunmenetyksistä.

Edellyttämättömät vahingot ja haitat (ennakoimaton edunmenetys) ja korvaushakemuksen vireille pano

Edellyttämättömällä vahingolla ja haitalla (ennakoimaton edunmenetys) tarkoitetaan edunmenetystä, joka olisi määrätty korvattavaksi, jos se olisi ollut tiedossa lupa-asiaa ratkaistaessa. Tällainen vahinkotilanne rinnastuu menettelyllisesti ja aineellisoikeudellisesti lupa-asian yhteydessä ratkaistavaan korvausasiaan.

Kolarin kunnalla on ollut selvilläolovelvollisuus suunnitellun hankkeen vaikutuksista ja se on myös vastuussa hankkeesta aiheutuvista vahingoista, haitoista ja edunmenetyksistä. Lapin ELY-keskuksen mukaan sillä ei ole ollut tietoa kaivoista tai niiden talousvesikäytöstä ennen Kurtakkojärven kunnostushanketta. 26.7.2021 tehdyn tarkastuksella kysyttäessä, että onko Kolarin kunnalla ollut aiemmin tiedossa, että korvausasian tiloilla on ollut kaivot ja onko muilla Kurtakkojärven tiloilla kaivovedet pilaantuneet, Hannu Leppänen kertoi, että Kolarin kunnalla on ollut tieto kaivoista, mutta kaivoja ei ole otettu huomioon hankkeen yhteydessä. Hän ei kuitenkaan perustellut kantaansa tarkemmin eikä ole toimittanut mitään näyttöä väitteensä tueksi. Tarkastuksella mukana ollut Kolarin kunnan edustaja ei ole ollut mukana Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostoa koskevassa lupahakemusprosessissa, joten hän ei osannut ottaa kantaa, että onko Kolarin kunnalla ollut etukäteen tietoa kaivojen olemassaolosta.

Rajajokikomission päätöksessä M 37/04 ei ole mainintaa tilojen [REDACTED] [REDACTED] kaivojen olemassaolosta. Myöskään Kurtakkojärven kunnostusta koskevaan lupaprosessiin liittyvissä kunnostussuunnitelmassa tai suostumuksissa ei ole mitään mainintaa olemassa olevista kaivoista. Rajajokikomission päätöksessä M 37/04 ei ole tehty haittavaikutusarviota kaivojen vedenlaadun osalta eikä päätöksessä ei ole määrätty kaivojen vedenlaadun tarkkailua.

Koska kaivojen vedenlaadun pilaantumisvaihtoehtoa ei ole arvioitu eikä käsitelty rajajokikomission päätöksen yhteydessä, on kyse sellaisista

vahingoista ja haitoista, joita rajajokikomissio ei lupaa myöntäessään ole edellyttänyt (ennakoimattomista edunmenetyksistä), jos riittävä syy-yhteys kaivovesien pilaantumisen ja Kurtakkojärven vedenkorkeuden noston välillä todetaan.

Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen 54/1971 3 luvun 19 artiklan mukaan vaatimus saada korvausta sellaisesta vahingosta tai haitasta, jota rajajokikomissio ei lupaa myöntäessään ole edellyttänyt, on tehtävä kymmenen vuoden kuluessa luettuna rakentamisen loppuun saattamiseen määrätyn ajan päättymisestä.

Pohjois-Suomeen aluehallintovirasto on 24.10.2014 antamallaan päätöksellä nro 71/2014/2 muuttanut suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission 15.3.2007 antaman päätöksen M 37/04 rakentamisaikaa koskevaa lupamääräystä 3 siten, että työt, on veloitettu saattamaan olennaisilta osin loppuun viimeistään 31.12.2017 uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi. Hakijat ovat laittaneet korvausasiansa vireille aluehallintovirastossa 18.1.2019, joten korvaushakemus on laitettu vireille Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen 54/1971 3 luvun 19 artiklassa säädetystä ajassa.

Syy-yhteysarviointi

Korvaushakemuksen kohteena olevien tilojen kaikissa kaivoissa ainakin veden rautapitoisuus ylittää talousvedelle asetuksessa 401/2001 asetetun raudan enimmäispitoisuuden (400 µg/l). Myös veden väriluku (5) ja sameus (1,0 FTU) ylittävät niille asetetut tavoitetasot. Joissakin näytteissä myös veden mangaanipitoisuus ylittää sille asetetun enimmäispitoisuuden (100 µg/l).

Tämän korvausasian yhteydessä tulee tutkittavaksi, onko Kurtakkojärven vedenkorkeuden noston ja rannanomistajien tilojen kaivon vedenlaadun pilaantumisen välillä olemassa syy-seuraus-yhteyttä.

Korvausvaatimuksen esittäjällä on ainakin jossain määrin näyttövelvollisuus aiheutuneista vahingoista sekä aiheutuneen vahingon ja hankkeen välisestä syy-yhteydestä. Aluehallintovirastolla on virallisperiaatteen mukaan velvollisuus selvittää syy-yhteyttä viran puolesta. Virallisperiaatteen soveltamista arvioidaan tapauskohtaisesti hankkeen ja aiheutuneiden edunmenetysten laatu ja laajuus sekä haitankärsijöiden piiri huomioon ottaen.

Hakijat ovat ilmoittaneet syy-yhteydeksi kaivojen yhtäaikaisen vedenlaadun pilaantumisen heti Kurtakkojärven vedennostohankkeen toteuttamisen jälkeen (ajallinen yhteys). Hakijat ovat väittäneet kaivoveden rautapitoisuuden vaihtelevan Kurtakkojärven veden rautapitoisuuden mukaisesti ja tilan [REDACTED] kuolinpesän osakkaat ovat todenneet, että myös kaivoveden lämpötila on muuttunut Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamisen seurauksena. Ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamista kaivovesi on ollut kylmää ja nostamisen jälkeen kaivovesi on ollut lämpötilaltaan Kurtakkojärven luokkaa. Kaikki rantatilojen omistajat ovat

yhteneväisesti ilmoittaneet, että kaivovesi on ollut kirkasta ja käyttökelpoista ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamista ja kaivojen vedenlaatu on huonontunut välittömästi Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamisen jälkeen. Kaivoista saatujen vedenlaatutietojen mukaan kaivovedet ylittävät asetuksessa 401/2001 talousvedelle asetetut laatusuositukset raudan ja osittain myös mangaanin enimmäispitoisuuksien ja väriluvun sekä sameuden tavoitetasojen osalta.

Kurtakkojärven vedenkorkeuden ja kaivojen vedenlaadun välistä syy-yhteyden arviointia vaikeuttaa tämän korvausasian yhteydessä erityisesti se, että kaivoista ei ole vedenlaatutietoja ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamista. Lisäksi tilojen [REDACTED] osalta on käytössä kaivojen vedenlaatutietoja vain yhdeltä tutkimuskerralta (26.7.2021). Haasteellista asiassa on myös se, ettei käytössä ole tarkempia tietoja alueen maaperästä, pohjaveden virtaussuunnista eikä alueen pohjavedenlaatutuloksia. Syy-yhteyden arviointia vaikeuttaa jonkin verran myös kaivojen kunto. Kaikkien tilojen kaivot ovat tiivistämättömiä sementtirenkaisia suotovesikaivoja. Osassa kaivoista on siirtyneitä kaivonrenkaita ja osa kaivoista on muutenkin huonossa kunnossa. Tämänhetkisen kaivojen kuntojen perusteella ei voida täysin sulkea pois vaihtoehtoa, etteikö vettä voisi päästä kaivoihin myös esimerkiksi kaivonrenkaiden väleistä, mikä osaltaan vaikuttaa kaivoveden laatuun. Myös pintavettä on ainakin jossakin vaiheessa päässyt osaan kaivoista kaivonrenkaissa havaittavien värimuutosten perusteella. Jos vettä pääsee nykyisin kaivoihin Kurtakkojärvestä Kurtakkojärven vedenkorkeuden noston jälkeen, on hyvin todennäköistä, että vettä on päässyt kaivoihin järven suunnasta myös ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamista ainakin järven tulva-aikoina.

Aikaisempien kaivovesien vedenlaatutietojen puuttuminen ei saa kuitenkaan koitua suoraan hakijoiden vahingoksi, koska lähtökohtaisesti hankkeen toteuttajalla on selvilläolovelvollisuus ja vastuu hankkeesta aiheutuvista vahingoista ja haitoista. Kolarin kunta ei ole aikanaan selvittänyt talousvesikäytössä olevien kaivojen olemassaoloa tai ainakaan niiden olemassaoloa ei ole otettu huomioon lupaa myönnettäessä. Tästä syystä rajajokikomission tekemän luvan myöntämisen harkinnan yhteydessä ei ole voitu tehdä vaikutusarviointia, eikä ole myöskään määrätty tehtäväksi kaivojen vedenlaadun tarkkailua. Hakijat eivät ole osanneet hankkeen vuoksi varautua näytteidenottoon kaivovesistä ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamista, eikä heiltä sitä voida vaatiakaan.

Koska ei ole käytettävissä tutkimustuloksia kaivojen vedenlaadusta ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostoa, eikä Kolarin kunta ole muutoinkaan pystynyt osoittamaan, etteikö kaivojen vedenlaatu olisi ollut ennen vedenkorkeuden nostoa hyvä, pitää aluehallintovirasto uskottavana, että kaivojen vedenlaatu on voinut aikaisemmin olla hakijoiden esittämällä tavalla hyvää ja talousvedeksi käyttökelpoista. Korvausasian vireille laittaminen ja prosessin läpivienti ensin Kolarin kunnassa ja sen jälkeen vielä aluehallintovirastossa on työlästä ja aikaa vievää. Myös tämä tukee sitä, että

kaivojen vedenlaatu on todennäköisesti ollut hyvää ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamista. Kaivojen kunnan osalta aluehallintovirasto toteaa, että pintaveden vaikutus kaivoveden laatuun on ollut ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamista poistettavissa tyhjentämällä kaivot. Hakijat ovatkin ilmoittaneet tyhjentäneensä kaivoja aika ajoin. Muutoin kaivojen kunto on otettu huomioon pääasiaratkaisua määrättäessä.

Aluehallintovirasto arvioi, että kaikkien neljän tilan yhtäaikainen kaivovedenlaadun huononeminen samaan aikaan kuin Kurtakkojärven vedenkorkeutta on nostettu (ajallinen yhteys), on tässä tilanteessa riittävä hakijoiden näyttövelvollisuuden kannalta. Näin ollen näyttövelvollisuus Kurtakkojärven vedenkorkeuden noston ja rannanomistajien tilojen kaivon vedenlaadun pilaantumisen välisen syy-yhteyden puuttumisesta siirtyy hankkeen toteuttajalle, eli Kolarin kunnalle.

Kolarin kunta ei ole missään vaiheessa kiistänyt, että kaivojen vesi olisi ollut ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostamista käyttökelpoista talousvedeksi eikä ole myöskään esittänyt mitään selvitystä, että veden laatu ei ole ollut riittävän hyvää talousvedeksi aikaisemmin. Kolarin kunta on sitä kuultaessa viitannut Kolarin kunnanhallitus kokouksessa 15.1.2019 päätettyyn. Kyseisessä päätöksessä kunta on perustellut, että vesipinnan nostamiseen, virtauskanavan kaivuuseen, ojien ja kanavien suojaus- ja verhoustöihin sekä muihin kunnostustoimenpiteisiin on prosessin käynnistyessä saatu suostumukset kaikilta vesi- ja ranta-alueiden omistajilta. Kolarin kunta on todennut, että ELY-keskuksen vesis toäsiantuntijat ovat arvioineet kaikki otetut vesinäytteet. Selkeää syyseuraussuhdetta ei ole voitu osoittaa Kurtakkojärven kunnostushankkeen ja vedenlaadun välillä. Kaivot sijoittuvat erittäin lähelle järveä, ja ne on perustettu suotovesikaivoina tiivistämättömällä betonirengsarakenteella. Kaivojen sijoittelun ja rakenteen seurauksena myös pintavedet voivat päästä kaivoihin.

ELY-keskuksen lausunnon mukaan se on hakijoiden ja Kolarin kunnan välisessä neuvottelussa tuonut esille, ettei ole täyttä varmuutta siitä, mistä mökkiläisten ilmoittama muutos kaivojen vedenlaadussa johtuu. Kolarin alueella oli vuodet 2016 ja 2017 hyvin sateista, jonka seurauksena maaperän vesipitoisuus ja pintavalunta olivat tavallista suurempaa. Järven vedenpinnan noston seurauksena vettynyt kerros maaperässä on noussut ylemmäksi, jonka vuoksi veden suotovirtausta tapahtuu myös uusien maakerrosten läpi. Lisäksi alueella on tehty myös muita muutoksia esimerkiksi uuden mökkitien rakentaminen, mikä on osaltaan voinut vaikuttaa veden virtauksiin maaperässä ja näin ollen myös kaivojen vedenlaatuun. Uusi tie sivuojiineen kulkee kostean, ojitetun maa-alueen läpi, josta voi suotua rautapitoisempaa vettä kaivoihin. Myös vettyneen kerroksen nouseminen ylöspäin on voinut edesauttaa veden suotautumista mökkien pohjoispuolella olevalta ojitetulta alueelta kaivoihin. Rauta-arvojen erot kaivojen ja järven välillä viittaavat tähän. Maaperä on yleisesti ottaen Kurtakon alueella hyvin rautapitoista ja alueella on ollut ongelmaa kaivojen vedenlaadussa korkeiden rautapitoisuuksien vuoksi.

Lapin ELY-keskus ei ole lausunnossaan perustellut mitenkään väitettään, että alueen maaperän on todettu kokonaisuudessaan olevan rautapitoista tai, että alueella on ollut ongelmaa kaivojen vedenlaadussa korkeiden rautapitoisuuksien vuoksi. 19.8.2021 toimittamassaan vedenlaatutuloksia koskevassa tiedoksiannossa ELY-keskus on todennut, että muutamien alueen läheisyydestä otettujen lauluhavaintojen (noin 5 km Kurtakkojärvestä koilliseen) perusteella etenkin rautapitoisuudet ovat olleet jonkin verran koholla, mutta alittavat talousveden laatusuosituksen enimmäispitoisuudet. Aluehallintovirasto toteaa, että 5 km etäisyydellä otettuja pohjavesinäytetuloksista ei voi suoraan vetää minkäänlaisia johtopäätöksiä korvausasian kohteena olevien tilojen maaperästä tai siellä olevasta pohjaveden laadusta. Lisäksi tilojen [REDACTED] kaivojen veden rautapitoisuus on jokaisessa otetussa vesinäytteessä selkeästi ylittänyt talousveden laatusuosituksen enimmäispitoisuudet, kun taas 5 km etäisyydellä otetut tulokset olivat alittaneet ne.

Lapin ELY-keskus ei antamassaan lausunnossaan kiistänyt, etteikö Kurtakkojärven vedenkorkeuden nosto voisi olla syynä kaivojen vedenlaadun pilaantumiselle. Lapin ELY-keskuksen lausunnossa mainitsema mökkitie on hakijoiden mukaan rakennettu vuonna 2011, eli vuosia ennen Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostoa tai tilojen kaivojen vedenlaadun pilaantumista. Aluehallintovirasto arvelee, että mökkitien rakentamisesta aiheutuneet vaikutukset olisivat ilmenneet kaivojen vedenlaadussa jo aikaisemmin.

Tilojen [REDACTED] kaivoista on mitattu vedenpinnan korkeutta kolmella näytteenotokerralla ja tilojen [REDACTED] kaivoista kahdella näytteenotokerralla. Samoihin aikoihin on mitattu vedenpinnan korkeus myös Kurtakkojärvestä. Saatujen vähäisten vedenkorkeustietojen perusteella on havaittavissa, että kaivojen vedenkorkeudet seuraavat pääsääntöisesti Kurtakkojärven vedenkorkeuksia. Tilojen [REDACTED] kaivot sijaitsevat nykytilanteessa 14–18 metrin etäisyydellä Kurtakkojärvestä ja tilan [REDACTED] kaivo 43 metrin etäisyydellä Kurtakkojärvestä. Maanmittauslaitoksen internetsivuilta löytyvien historiallisten ilmakuviin perusteella Kurtakkojärven rantaviiva on vedenkorkeuden noston myötä tullut noin reilun 15 metriä lähemmäs tiloja ja niiden kaivoja. ELY-keskuksen lausunnossa on todettu, että järven vedenpinnan noston seurauksena vettynyt kerros maaperässä on noussut ylemmäksi, jonka vuoksi veden suotovirtausta tapahtuu myös uusien maakerrosten läpi. Ottaen huomioon edellä mainitun ELY-keskuksen toteaman seikan ja sen, että kaivojen vedenpinnan korkeudet seuraavat mittausten perusteella Kurtakkojärven vedenpinnan korkeutta, pitää aluehallintovirasto todennäköisenä, että edellä mainittujen kaivojen ja Kurtakkojärven välille on muodostunut Kurtakkojärven vedenpinnan nostamisen seurauksena vaikutuksiltaan merkittävämpi suora hydraulinen yhteys, joka vaikuttaa kaivovesien laatuun.

Aluehallintovirasto on arvioinut, että hakijoiden näyttövelvollisuus syy-yhteyden esittämiseksi on täyttynyt hakijoiden esittämällä ajallisella yhteydellä. Tämän jälkeen näyttövelvollisuus syy-yhteyden puuttumisesta on siirtynyt Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostohankkeen toteuttajalle, eli Kolarin kunnalle. Kolarin kunta ei ole pystynyt esittämään minkäänlaista pitävää selvitystä tai näyttöä sille, että Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostolla ja tilojen [REDACTED] kaivojen vedenlaadun huonontumisella ei olisi yhteyttä tai edes sille, että kaivojen vedenlaatu ei ole ennen järven vedenkorkeuden nostoa ollut talousvedeksi kelpaavaa. Koska Kolarin kunnalla on ollut selvilläolovelvollisuus ja vastuu hankkeesta aiheutuvista vaikutuksista, eikä se ole tämän korvausasian käsittelyn yhteydessä voinut osoittaa, ettei Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostolla ja kaivojen vedenlaadun pilaantumisella ole syy-yhteyttä, on aluehallintovirasto päätenyt siihen tulokseen, että Kolarin kunnalla on velvollisuus tehdä pääasialliskaisusta ilmenevät tarpeelliset toimenpiteet vedensaannin turvaamiseksi tiloille [REDACTED]

Korvauksia ja korvausmäärää koskevat perustelut

Tässä asiassa korvausten hakijat ovat vaatineet vedensaannin turvaamista koskevat korvaukset suoritettavaksi toimenpiteinä eli ovat vaatineet, että Kolarin kunta ostaa Kurtakon vesiosuuskunnalta liittymät ja toimittaa vesijohtolinjan kaikkien neljän tontin rajalle. Mökkiläiset ovat ilmoittaneet vastaavansa itse vaadittavista rakennustöistä omien tonttinsa osalta. Tilan Salovaara omistajat totesivat 26.8.2021 tarkastuksen yhteydessä, että heille riittäisi myös, että kaivosta saataisiin puhdasta vettä. Vesilain 13 luvun 15 §:ssä on säädetty vedensaannin turvaamisesta. Kyseisen lainkohdan 1 momentin mukaan, jos luvanvarainen vesitaloushanke estää tai huomattavasti vaikeuttaa vedenottoa, lupaviranomaisen on korvaukseen oikeutetun vaatimuksesta määrättävä korvausvelvollinen korvauksen sijasta tekemään tarpeelliset toimenpiteet vedensaannin turvaamiseksi.

Kolarin kunnan mukaan mökkiläisten korvausvaatimuksessa vesijohtoverkkoon liittymisen myötä esitetään mökeille huomattavasti parempaa palvelutasoa kuin niillä nykyisellään on. Tämä nostaisi mökkien arvoa huomattavasti ja näin ollen korvausvaatimus on kunnan näkemyksen mukaan kohtuuton.

Vesilain 13 luvun 15 §:n 4 momentin mukaan, jos tässä pykälässä tarkoitettu toimenpiteestä aiheutuva hyöty on 1 momentissa tarkoitettua edunmenetystä suurempi, lupaviranomainen voi toimenpiteestä päätettäessä velvoittaa korvaukseen oikeutetun kohtuuden mukaan osallistumaan toimenpiteen kustannuksiin enintään hänen saamaansa hyötyä vastaavalla osuudella.

Tämän korvausasian yhteydessä on riidatonta, että tilojen [REDACTED] kaivojen vedenlaatu ylittää tiettyjen parametrien

osalta asetuksen 401/2001 mukaiset talousveden laatusuositusten enimmäispitoisuudet ja tavoitetasot eivätkä ne ole siten talousvesikäyttöön soveltuvia. Syy-yhteyttä Kurtakkojärven vedenkorkeuden noston ja kaivojen vedenlaadun pilaantumisen välillä on käsitelty edellä kohdassa Syy-yhteysarviointi. Hallituksen esityksessä 277/2009 vp on avattu vesilain 13 luvun 15 §:n 1 momenttia siten, että määräys voitaisiin liittää ainoastaan sellaiseen luvanvaraista vesitaloushanketta koskevaan päätökseen, joka estää tai huomattavasti vaikeuttaa veden ottamista. Tässä asiassa käsitellään ennakoimattomia edunmenetyksiä koskevaa korvausasiaa. Kaivovesien nykyinen laatu estää niiden käyttämisen talousvetenä. Tällaisen asian voidaan katsoa olevan sellainen, mikä estää tai huomattavasti vaikeuttaa veden ottamista.

Kolarin kunta on laittanut Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostoa koskevan lupahakemuksen vireille Kurtakon kylän asukkaiden pyynnöstä. Kolarin kunta ei ole itse varsinaisesti hyötynyt hankkeesta. Hyödynsaajia ovat lähinnä Kurtakkojärven rantakiinteistöjen ja vesialueen omistajat. Myös tilojen

omistajat ovat saaneet Kurtakkojärven vedenkorkeuden nostohankkeesta ainakin virkistyskäyttöhyötyä, mikä taas lähtökohtaisesti usein parantaa kiinteistön arvoa.

Tarkastuksella saatujen havaintojen ja tarkastuksella otettujen valokuvien perusteella kaikkien korvaushakemuksen kohteena olevien tilojen kaivot ovat tiivistämättömiä sementtirenkaisia suotovesikaivoja. Suurimmassa osassa kaivoista oli siirtyneitä kaivonrenkaita ja osa kaivoista oli muutenkin huonossa kunnossa. Kaivojen kunnossapito kuuluu lähtökohtaisesti kiinteistön omistajille. Kaivot eivät ole ikuisia, vaan niitä joudutaan huoltamaan ja aika ajoin myös kunnostamaan. Mikään tilojen

kaivoista ei täyttäisi tämän hetken suosituksia kaivorakennelmista. Jos Kolarin kunta olisi velvoitettu hakemuksen mukaisesti täysimääräisesti omalla kustannuksellaan huolehtimaan talousvesijohdon rakennuttamisesta tai uusien nykyaikaisten kaivojen rakennuttamisesta tiloille

, olisivat tilojen omistajat saaneet toimenpiteestä perusteetonta etua. Korvaussääntelyn lähtökohtana on edunmenetyksen kärsijän taloudellisen aseman säilyttäminen ennallaan. Siksi aluehallintovirasto on korvausasiassa soveltanut vesilain 13 luvun 15 §:n 4 momenttia ja velvoittanut korvaukseen oikeutetut kohtuuden mukaan osallistumaan pääasiallisissa määrättyjen toimenpiteiden kustannuksiin. Vaihtoehtoisesti aluehallintovirasto on tilojen omistajien niin halutessa määrännyt Kolarin kunnan maksamaan tilojen omistajille toimenpiteen sijasta euromääräisen korvauksen, jolla tilojen omistajat voivat esimerkiksi järjestää vesihuollon omille tiloilleen vaihtoehtoisella tavalla.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Kolarin kunta on vaatinut ensisijaisesti valituksen alaisen päätöksen kumoamista ja toissijaisesti sen kohtuullistamista.

Perustelut

Kunta on esittänyt vaatimuksensa perusteluina muun ohella, että Kurtakkojärven kunnostus on aloitettu maanomistajien omista aloitteista, joita on ollut vuodesta 1978 lähtien useita. Lapin vesi- ja ympäristöpiiri ja Lapin ympäristökeskus ovat laatineet suunnitelman maastotyöt. Syvyyskartoitus on tehty vuonna 1982 ja muut maastotutkimukset pääosin vuosina 1992 – 1993. Ranta-alueiden ja vesialueiden omistajilta on haettu suostumukset vedenpinnan nostoon vuosina 1995 – 1998. Suunnitelmapiirroksia on laadittu vuonna 1999.

Kaivojen vedenlaadusta ei ole tutkittua tietoa ennen Kurtakkojärven vedenpinnan nostamista. Kurtakkojärven vesi on luonnostaan erittäin rautapitoista ja ylittää moninkertaisesti yksityiskaivojen rautapitoisuudelle asetetut vaatimukset enintään 400 µg/l. Vuonna 2018 veden rautapitoisuudet ovat olleet 2 110 – 4 040 µg/l. Kyseessä olevien kaivojen ja järven etäisyys on pieni, millä perusteella alueen pohjaveden voidaan olettaa olevan erittäin rautapitoista. Edellä olevan perusteella Kurtakkojärven kunnostuksen ei voida olettaa nostavan kaivovesien rautapitoisuutta, ja vedenpinnan nostamisen voidaan olettaa laskevan rautapitoisuutta vesimäärän lisääntyessä.

Lapin ELY-keskus on ottanut puheena olevista kaivoista vesinäytteet 26.7.2021. ELY-keskus on todennut niiden perusteella, että kaikkien näytteiden osalta veden väri- ja sameusarvot ovat enemmän tai vähemmän koholla, mikä viittaa pintavesivaikutukseen, ja että myös veden rauta- ja osin mangaanipitoisuudet ovat kaivovesien laatusuosituksia korkeammat.

ELY-keskus on todennut 19.8.2019 toimittamassaan sähköpostissa, että rauta ja mangaani ovat Suomessa hyvin yleisiä, ja pitoisuudet ovat usein korkeita varsinkin matalissa muodostumissa, joissa pohjaveden pinta on lähellä maanpintaa. Tämä näkyy Lapin alueella erityisesti Kemi-Tornio -alueella. Kurtakon alueen pohjavesistä on melko vähän tallennettua laatutietoa pohjavesitietojärjestelmässä, joten aineiden yleisistä pitoisuuksista on vaikea tehdä johtopäätöksiä. Sinänsä raudan ja mangaanin esiintyminen yhdessä on hyvin tavallista. Muutamien alueen läheisyydestä otettujen laatuhavaintojen (noin 5 km Kurtakkojärvestä koilliseen) perusteella etenkin rautapitoisuudet ovat olleet jonkin verran koholla mutta alittavat talousveden laatusuositukset. Raudan talousveden laatusuositus on 200 µg/l ja mangaanin 50 µg/l. Tältä osin nyt havaitut pitoisuudet ovat melko korkeita, mutta alueen yleisiä pitoisuuksia kuvaavan kattavan taustatiedon puuttuessa ei suoralta kädeltä voi vetää johtopäätöksiä, varsinkin kun raudan ja mangaanin esiintyminen kaivovedessä ei ole epätavallista.

Aluehallintoviraston päätös asettaa Kurtakkojärven maanomistajat eriarvoiseen asemaan korvausten suhteen ottaen huomioon, että Kurtakkojärven maanomistajat ovat nimenomaan halunneet kunnostusta ja se on tuonut lisäarvoa kiinteistöille.

ELY-keskuksen toimittamien tulosten mukaan vesinäytteet täyttivät tutkituilta osin STM:n asetuksessa 401/2001 yksityistalouden kaivovedelle asetetut

laatuvaatimukset ja -suositukset raudan pitoisuutta lukuun ottamatta. Tilan Rentola osalta ylittyi lisäksi mangaanille asetettu enimmäispitoisuusraja. Kaikkien tilojen osalta ylittivät veden sameudelle (FTU) ja väriluvulle asetettu tavoitetaso ja tilan Järvenpää osalta veden pH alitti sille asetetun tavoitetason.

Määrätty rakentamisvelvoite mahdollistaa tulevaisuudessa jatkuvat valitukset. Kiinteistöjen liittymiskustannukset on tarkistettava ja rajattava tarkasti, mitä niihin kuuluu ja mitä ei, tuleeko niihin myös kiinteistöillä (rakennusten sisällä) tapahtuva työ ja niin edelleen. Jos kyseistä kohtaa ei tarkenneta tai liittymiskustannuksia veloiteta kokonaan kiinteistöjen omistajille, seuraa siitä tulkintaepäselvyyksiä.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Kolarin kunnassa.

Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta on pyydetty lausunto valituksesta.

[REDACTED] asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta. Kolarin kunnalle on annettu tilaisuus vastaselityksen antamiseen annetusta lausunnosta ja vastineista.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on lausunnossaan muun ohella esittänyt, että valituksessa ei ole esitetty sellaisia seikkoja, jotka antaisivat aiheen päätöksen kumoamiseen tai muuttamiseen.

Korvausten hakijat ovat korvaushakemuksessaan vaatineet, että Kolarin kunta ostaa Kurtakon vesiosuuskunnalta liittymät ja toimittaa vesijohtolinjan kaikkien neljän tontin rajalle. He ovat maininneet, että vastaavat itse tarvittavista rakennustöistä ja tarvikkeista omien tonttiensa osalta. Päätöksessä määrättyssä veloitteessa on ollut kyse tilojen rajoille rakennettavasta vesijohtoputkesta ja tilan sisäisen vesijohdon liittämistä kyseiseen vesijohtoputkeen sekä tilojen liittymisestä Kurtakon vesiosuuskunnan vesijohtoverkoston. Edellä mainittujen käytännön asioiden järjestelyistä tilojen omistajien, Kolarin kunnan ja Kurtakon vesiosuuskunnan on sovittava keskenään ja Kolarin kunnan on maksettava edellä mainittujen toimenpiteiden kustannuksista 70 % jokaisen tilan osalta ja tilojen omistajien 30 %. Kummassakaan määrättyssä ratkaisuvaihtoehdossa Kolarin kuntaa ei ole määrätty rakentamaan vesijohtoputkea tilojen rajalta mökkeihin asti tai osallistumaan vesijohtoverkoston rakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Tilojen sisäisten vesijohtoputkien rakentaminen ja asentaminen säädösten ja määräysten mukaisesti kuuluu tilojen omistajille.

Kolarin kunnalle ei ole myöskään määrätty rakennelmien kunnossapitovelvoitetta. Tilojen sisällä vesijohtoverkoston

Perustelut

Sovelletut säädökset

Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen (91/2010) 34 artiklan 2 kappaleen mukaan asiassa, jossa on sovellettu vuoden 1971 sopimuksen 8 luvun 4 artiklan säännöksiä tämän sopimuksen tullessa voimaan, sovelletaan vuoden 1971 sopimuksen aineellisia säännöksiä. Muutoin sovelletaan kansallisia säännöksiä.

Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen (54/1971) 7 luvun 1 artiklan mukaan se, joka ryhtyy toimenpiteeseen, jonka johdosta toisen omaisuus muutoin kärsii vahinkoa tai haittaa, on velvollinen suorittamaan korvausta omaisuudesta, jota käytetään, tai edun menetyksestä, vahingosta taikka haitasta, joka aiheutetaan.

Mainitun luvun 3 artiklan mukaan, mikäli tästä sopimuksesta ei muuta johdu, on korvauksen perusteista, käyttöön otetun tai vahingoittuneen omaisuuden omistajan oikeudesta vaatia lunastusta sekä korvauksen suorittamisen tavasta ja ajasta voimassa sen valtion laki, jossa käyttöön otettu omaisuus on tai jossa menetys, vahinko tai haitta muutoin syntyy.

Vesilain 13 luvun 1 §:n 1 kohdan mukaan hankkeesta vastaava on velvollinen korvaamaan tämän lain tai siihen perustuvan luvan nojalla suoritettua tai suoritettavasta toimenpiteestä aiheutuvan edunmenetyksen tämän luvun mukaisesti, jos edunmenetyks aiheutuu luvan mukaisesta vesitaloushankkeesta.

Saman luvun 8 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisessa voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia hakemuksella korvausta edunmenetyksestä, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu.

Saman luvun 9 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan jollei muualla tässä laissa toisin säädetä, 1 §:ssä tarkoitettuna edunmenetyksenä korvataan rasite- tai nautinto-oikeuden, vesivoiman käyttöoikeuden, kalastusoikeuden sekä niihin verrattavan muun erityisen oikeuden menettäminen, sen käyttämisen estyminen tai vaikeutuminen.

Saman luvun 11 §:n 1 momentin mukaan edellä 9 §:n 1 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettua edunmenetyksestä on määrättävä täysi korvaus, jollei 4 momentista tai 12 §:stä muuta johdu. Saman luvun 15 §:n 1 momentin mukaan, jos luvanvarainen vesitaloushanke estää tai huomattavasti vaikeuttaa vedenottoa, lupaviranomaisen on korvaukseen oikeutetun vaatimuksesta määrättävä korvausvelvollinen korvauksen sijasta tekemään tarpeelliset toimenpiteet vedensaannin turvaamiseksi.

Saman pykälän 4 momentin mukaan, jos tässä pykälässä tarkoitettua toimenpiteestä aiheutuva hyöty on 1 momentissa tarkoitettua edunmenetystä suurempi, lupaviranomainen voi toimenpiteestä päätettäessä velvoittaa korvaukseen oikeutetun kohtuuden mukaan osallistumaan toimenpiteen kustannuksiin enintään hänen saamaansa hyötyä vastaavalla osuudella.

Pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksen (401/2001) liitteen 1 taulukon 3 mukaan yksittäisten talouksien käyttämien talousvesikaivojen osalta sovelletaan muun muassa seuraavia enimmäispitoisuuksia: sameus 1,0 NTU, väriluku 5, rauta < 400 µg/l ja mangaani < 100 mg/l.

Asiassa saatu selvitys

Kolarin kunnassa sijaitseva Kurtakkojärvi on kunnostettu nostamalla vedenpintaa tasoon $N_{60} + 174,40$ suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission 15.3.2007 antaman päätöksen M 37/04 ja Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 24.10.2014 antaman päätöksen nro 71/2014/2 perusteella. Lupapäätösten mukaan vedenpintaa olisi tullut nostaa tasosta $N_{60} + 174,50$ m tasoon $N_{60} + 175,00$. Hankkeen lopputarkastuksen yhteydessä vedenpinnan noston tasoksi on määritetty $N_{60} + 174,40$, minkä kuitenkin on katsottu vastaavan hankkeessa tavoiteltua vedenpinnan korkeuden tasoa. Suunnitelma-asiakirjoissa on ollut kahden kiintopisteen sekoittumisesta johtuva tekninen virhe. Vedennostohankkeesta on tehty valmistusilmoitus vuonna 2017. Edellä mainituissa päätöksissä ei ole annettu määräyksiä hankkeesta johtuvien vahinkojen korvaamisesta. Kolarin kunnan selvityksen 20.5.2022 mukaan rantakiinteistöjen omistajat eivät ole osallistuneet hankkeen kustannuksiin rahallisesti mutta ovat raivanneet vettyvän alueen talkootyönä.

Kurtakkojärven rannalla on neljä lomakiinteistöä, joiden talousvesi on hankittu kiinteistöillä olevista kaivoista, ja joiden omistajille valituksenalaisessa päätöksessä on määrätty maksettavaksi korvauksia järven veden nostosta johtuvasta kaivovesien pilaantumisesta. Kiinteistön omistajien kertoman mukaan kaksi kaivoista on rakennettu 1960-luvulla ja kaksi 1980-luvulla. Tilojen [REDACTED] kaivot sijaitsevat 14–18 metrin etäisyydellä Kurtakkojärvestä ja tilan [REDACTED] kaivo 43 metrin etäisyydellä Kurtakkojärvestä. Rantaviiva on järven noston seurauksena siirtynyt lähemmäksi kiinteistöjä. [REDACTED] kaivon pohja on korkeudella $N_{60} + 172,95$ m ja [REDACTED] kaivon pohja korkeudella $N_{60} + 173,26$ m. Muiden kaivojen pohjan korkeudesta ei ole selvitystä.

Kaivojen vedenlaadusta ei ole tietoa veden nostoa edeltävältä ajalta.

Lapin ELY-keskuksen toimeksiannosta on 7.6.2017 otettu vesinäytteitä kiinteistöjen [REDACTED] kaivoista.

Tulosten perusteella kiinteistön [REDACTED] kaivon veden sameus oli 1,8 FTU, väri 14 mg Pt/l, rautapitoisuus 656 µg/l ja mangaanipitoisuus 41,7 µg/l. Kiinteistön [REDACTED] osalta vastaavat arvot olivat sameus 4,7 FTU, väri 54 mg Pt/l, rautapitoisuus 1 540 µg/l ja mangaanipitoisuus 108 µg/l. Samoista kaivoista 12.9.2017 otettujen näytteiden mukaan kiinteistön [REDACTED] kaivon veden sameus oli 35 FTU, väri <5 mg Pt/l, rautapitoisuus 10 300 µg/l ja mangaanipitoisuus 168 µg/l. Kiinteistön [REDACTED] osalta vastaavat arvot olivat sameus 5,4 FTU, väri 50 mg Pt/l, rautapitoisuus 1 600 µg/l ja mangaanipitoisuus 76 µg/l. Kurtakkojärvestä samana päivänä otetuissa

vesinäytteissä sameus on ollut 6 FTU, väri 250 mg Pt/l, rauta 4290 ug/l ja mangaani 26,8 ug/l.

Kolarin kunnan toimeksiannosta 7.8.2018 otettujen vesinäytteiden mukaan kiinteistön [REDACTED] kaivon veden sameus oli 8,6 FTU, väri 12 mg Pt/l, rautapitoisuus 3 570 µg/l ja mangaanipitoisuus 32,4 µg/l. Kiinteistön [REDACTED] osalta vastaavat arvot olivat sameus 5,5 FTU, väri 51 mg Pt/l, rautapitoisuus 1 880 µg/l ja mangaanipitoisuus 85,9 µg/l. Näytteiden oton yhteydessä mitattu veden lämpötila oli kiinteistön [REDACTED] kaivossa 9,3 °C ja kiinteistön [REDACTED] kaivossa 7,3 °C.

Kurtakkojärvestä 22.8.2028 otettujen vesinäytteiden perusteella järvenveden rautapitoisuus vaihteli näytteenotto paikasta (n=3) riippuen välillä 2 310 – 2 350 µg/l ja mangaanipitoisuus (n=2) välillä 21,9 – 28,1 µg/l. Näytteiden lämpötila (n=3) oli 13,5 – 13,6 °C. Aluehallintoviraston asiakirjoihin liitetyn yhteenvetotaulukon perusteella järven veden rautapitoisuus on ajalla 29-4.2003 – 28.6.2018 vaihdellut välillä 1 300 – 11 000 µg/l ja mangaanipitoisuus ajalla 18.3.2010 – 28.6.2018 vaihdellut välillä 7,2 – 360 µg/l.

Kaikkien nyt kysymyksessä olevien kaivojen vesistä on otettu näytteet 26.7.2021. Tulosten perusteella kiinteistön [REDACTED] kaivon veden sameus oli 16 FTU, väri 39 mg Pt/l, rautapitoisuus 2 100 µg/l ja mangaanipitoisuus 29 µg/l. Vastaavat arvot olivat kiinteistön [REDACTED] osalta sameus 5,1 FTU, väri 75 mg Pt/l, rautapitoisuus 3 100 µg/l ja mangaanipitoisuus 60 µg/l; kiinteistön [REDACTED] osalta sameus 3,0 FTU, väri 21 mg Pt/l, rautapitoisuus 580 µg/l ja mangaanipitoisuus 9,3 µg/l sekä kiinteistön [REDACTED] osalta sameus 15 FTU, väri 49 mg Pt/l, rautapitoisuus 1 400 µg/l ja mangaanipitoisuus 120 µg/l.

Lapin ELY-keskus on 28.9.2020 aluehallintovirastolle antamassaan lausunnossa todennut, että järvestä oli otettu syyskuun 2017 kaivonäytteiden oton yhteydessä vertailunäyte, jossa esimerkiksi rauta-arvot olivat huomattavasti matalampia kuin kiinteistön [REDACTED] kaivossa. Oletuksena oli, että suuret rauta- ja mangaaniarvot aiheuttivat mökkiläisten esille tuoma veden sakkautumista astioiden pinnoille. Täyttä varmuutta ei ole siitä, mistä mökkiläisten ilmoittama muutos kaivojen vedenlaadussa johtui. Kolarin alueella oli vuodet 2016 ja 2017 hyvin sateista, jonka seurauksena maaperän vesipitoisuus ja pintavalunta olivat tavallista suurempaa. Järven vedenpinnan noston seurauksena vettynyt kerros maaperässä on noussut ylemmäksi, jonka vuoksi veden suotovirtausta tapahtuu myös uusien maakerrosten läpi. Lisäksi alueella on tehty myös muita muutoksia esimerkiksi uuden mökkitien rakentaminen, mikä on osaltaan voinut vaikuttaa veden virtauksiin maaperässä ja näin ollen myös kaivojen vedenlaatuun. Uusi tie sivuojuineen kulkee kostean, ojitetun maa-alueen läpi, josta voi suotua rautapitoisempaa vettä kaivoihin. Myös vettyneen kerroksen nouseminen ylöspäin on voinut edesauttaa veden suotautumista mökkien pohjoispuolella olevalta ojitetulta alueelta kaivoihin. Maaperä on yleisesti ottaen Kurtakon alueella hyvin rautapitoista ja alueella on ollut ongelmia kaivojen vedenlaadussa korkeiden rautapitoisuuksien vuoksi.

Aluehallintoviraston 26.8.2021 tekemällä tarkastuskäynnillä on todettu, että kaivot on rakennettu betonirenkaista eikä niitä ole tiivistetty. Osa kaivonrenkaista on siirtynyt paikoiltaan ja on huonokuntoisia.

Korvausten hakijat ovat 13.12.2017 päivätyssä oikaisuvaatimuksessaan koskien Kolarin kunnan teknisen lautakunnan päätöstä 29.11.2017 § 76 kertoneet, että vedennoston jälkeen kaivot ovat puhdistamisen jälkeen täyttyneet järvivedellä, ja että kaivojen vesi on ennen vedennostoa tullut pohjavedestä.

Aluehallintoviraston asiakirjoihin on liitetty rajajokikomission asiakirjoja, joihin sisältyy muun muassa kiinteistöjen [REDACTED] silloisten omistajien antamat suostumukset. Suostumusten mukaan kiinteistöjen omistajat ovat antaneet korvauksetta suostumuksensa Kurtakkojärven vedenpinnan nostamiselle.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Käsiteltävänä olevassa asiassa on edellä selostettujen tutkimustulosten perusteella riidatonta, että Kurtakkojärven rannalla olevan neljän kiinteistön kaivojen vesi on pilaantunut niin, että se ei täytä asetuksen 401/2001 laatusuosituksia, ja että kiinteistöjen veden saanti on tästä syystä vaikeutunut. Hallinto-oikeuden arvioitavana on, onko kaivovesien pilaantuminen johtunut järven vedenpinnan nostosta ja onko valituksenalaisessa päätöksessä määrätty korvaus määrältään oikea.

Vaikka kaivojen veden laadusta ei ole tutkimustuloksia järven vedenpinnan nostoa edeltävältä ajalta, hallinto-oikeus pitää uskottavana, että kaivot ovat olleet ennen vedenpinnan nostoa käytössä ja niiden vesi on ollut talousvesikäyttöön kelpaavaa niin kuin kiinteistöjen omistajat ovat kertoneet, kun otetaan huomioon, että ne on rakennettu jo paljon ennen vedennostoa.

Analyysitulosten perusteella kaivoveden lämpötila on 7.8.2018 otetuissa kaivovesinäytteissä ollut 7,3 – 9,3 °C. Samoihin aikoihin järven veden lämpötila on 23.8.2018 otetuissa näytteissä ollut noin 13,5 °C. Pohjaveden lämpötila on tavallisesti 4-5 °C. Kaivoveden korkeahkon lämpötilan perusteella on arvioitavissa, että kaivoihin on päässyt myös pintavettä.

Hallinto-oikeus arvioi asiassa saadun selvityksen perusteella, että kaivovesien pilaantuminen on pääosin johtunut järven vedenpinnan nostosta. Kaikkien kaivojen vedenpinnat ovat hyvin lähellä järven vedenpinnan korkeutta, minkä vuoksi järviveden imeytyminen kaivoihin on todennäköistä. Lisäksi kaikkien vesinäytteiden tulokset osoittavat kaikkien kaivojen veden laadun heikenneen melko nopeasti järven vedenpinnan noston jälkeen. Kaivojen kunnosta saatu selvitys huomioon ottaen on mahdollista, että kaivoihin on kulkeutunut jonkin verran pintavettä myös muualta kuin järvestä. Kaivoon pääsevät sadevedet eivät kuitenkaan yleensä nosta veden rauta- ja mangaanipitoisuuksia vaan lähinnä sameutta, väriä ja kemiallista hapenkulutusta, mikä tukee arviota siitä, että kaivojen veden laadun heikentyminen on johtunut järvivedestä, jonka rauta- ja mangaanipitoisuuksien on todettu olevan korkeat. Kaivoihin pääsee

mitä ilmeisemmin niiden tyhjentämisenkin jälkeen järvivettä, johtuen järven veden pinnan noususta, mitä ei voitaisi kaivojen kunnostamisellakaan estää. Näistä syistä hallinto-oikeudella ei ole syytä arvioida kaivovesien laadun heikentymistä ja Kurtakkojärven vedenpinnan noston välistä syy-yhteyttä toisin kuin aluehallintovirasto on arvioinut.

Nyt kysymyksessä olevien Kurtakkojärven rantakiinteistöjen silloiset omistajat ovat sinänsä antaneet samansisältöiset suostumukset järven vedenpinnan nostoon korvauksetta. Hallinto-oikeus katsoo, että näiden suostumusten ei voida katsoa koskevan kaivojen veden pilaantumista, vaan asiayhteydestä päätellen niiden on katsottava koskeneen vedenpinnan nostosta aiheutuvaa maa-alueen menetystä. Näin ollen ja kun otetaan huomioon, että hankkeen toteuttajan olisi tullut hankesuunnittelussa ottaa huomioon rantakiinteistöillä olevat kaivot ja kiinteistöjen vedensaannin mahdollinen vaikeutuminen, on nyt kysymyksessä olevien kiinteistöjen omistajilla oikeus saada korvausta kärsimästään vahingosta Kolarin kunnalta. Valittajan ensisijainen vaatimus on siksi hylättävä.

Aluehallintovirasto on päätöksessään ottanut huomioon sen, että kiinteistöjen omistajien ei tule saada korvauksia määrättäessä hyötyä siitä, että kaivojen rakenteissa ja tiiveydessä on ollut puutteita, ja velvoittanut Kolarin kunnan maksamaan 70 % vesijohtojen rakentamiskuluista kiinteistöjen rajalle ja vesiosuuskunnan liittymismaksusta. Hallinto-oikeus pitää tätä kustannusjakoa valittajan kannalta kohtuullisena kun lisäksi otetaan huomioon, että kiinteistöjen omistajien kokonaiskustannuksiin on 30 % kustannusosuuden lisäksi laskettava heidän omistamiensa kiinteistöjen alueella tapahtuvat rakentamistoimet. Tämän vuoksi myös valittajan toissijainen vaatimus korvausvelvollisuuden kohtuullistamisesta on hylättävä.

Valituksenalaisessa päätöksessä määrätyt korvaukset ovat kertaluonteisia, ja kunta on velvoitettu korvaamaan vesijohtojen rakentaminen ja asentaminen vain kiinteistöjen rajalle asti. Kuntaa ei ole velvoitettu korvaamaan kiinteistöillä tehtäviä rakentamistoimia eikä osallistumaan tuleviin ylläpitokustannuksiin. Tämä käy ilmi myös aluehallintoviraston hallinto-oikeudelle antamasta lausunnosta. Aluehallintoviraston päätöstä ei voida pitää sillä tavalla tulkinnanvaraisena tai epäselvänä, että päätöstä olisi sen perusteella muutettava tai kumottava.

Edellä mainituista syistä valitus on hylättävä.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Kolarin kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Velvollisuus ilmoittaa päätöksen saamisesta

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista muille ██████████ osakkaille.

Ilmoitusvelvollinen on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 57 § 2 mom. ja 68 §).

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille.

Ilmoitusvelvollinen on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom. ja 68 §).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli **viimeistään 04.07.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Patrick Sahlström ja Päivi Kentala sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Juha Väisänen. Asian on esitellyt Päivi Kentala

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu

Kolarin kunta, oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
(*Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.*)

Jäljennös maksutta

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto /
Ympäristölupavastuualue

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] asiakumppaneineen

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
  - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
  - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
  - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
  - vaatimusten perustelut
  - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#